

PROPOSTES PER A L'AVANTPROJECTE DE LLEI D'ALTA MUNTANYA

L'Avantprojecte de Llei d'Alta Muntanya constata en el seu preàmbul la necessitat de renovació de la política de muntanya perquè des de l'aprovació de la Llei 2/1983 d'Alta Muntanya “el context (general) social, econòmic i institucional ha canviat de forma substancial” i els “territoris d'alta muntanya han experimentat canvis importants”. Tanmateix aquest encertat diagnòstic no té una adequada correlació en l'articulat del Avantprojecte que adopta una solució relativament continuïsta i poc ambiciosa.

El Grup APiA2024, com a ciutadans interessats en el futur de la muntanya, presentem les següents propostes, esperant que siguin preses en consideració:

- Article 2: L'àmbit territorial es manté quasi inalterat –a excepció de l'exclusió dels municipis anomenats de zones de muntanya i de la comarca de la Garrotxa– sense que es resolgui la vella reivindicació d'un tractament diferencial pels municipis pirinencs amb característiques físiques pròpies d'alta muntanya i una situació socioeconòmica similar. Aquest seria el cas dels municipis de l'Aran, de les comarques de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Pallars Jussà i el Pallars Sobirà i dels municipis més septentrionals del Berguedà, el Ripollès i el Solsonès. Demanem que es reconsideri la delimitació proposada, fixant uns criteris més restrictius en matèria de pendent i alçada i en altres qüestions significatives (demografia, poblament, llunyania...).
- Article 3 i 5: La diversitat i ampli abast de les finalitats i els principis de l'avantprojecte, contrasta amb la indefinició de l'instrument pensat per a assolir-los, l'anomenat Pla d'Actuacions Estratègiques. En aquest sentit, demanem que l'amplitud dels enunciats inicials tingui un reflex equivalent en la definició dels plans estratègics, l'element realment determinant per al seu compliment.
- Article 5 i altres: Als organismes ja existents adreçats al desenvolupament de les polítiques de muntanya: Direcció General de Muntanya i Institut de Desenvolupament de l'Alt Pirineu i Aran (IDAPA), s'hi afegix ara l'Observatori i Oficina d'Alta Muntanya i es manté, lleugerament modificat, el Consell General de Muntanya. D'altra banda, cal recordar que la vegueria de l'Alt Pirineu i Aran compta amb delegacions territorials pròpies. De tot plegat en resulta una multiplicitat d'ens administratius molt similars per atendre un mateix territori i àmbits competencials coincidents. Per això, demanen que es simplifiqui l'estructura organitzativa adreçada a gestionar la política de muntanya de manera que sigui senzilla i eficient, alhora que de fàcil accés a la població local.
- Article 7 i altres: El Pla d'Actuacions Estratègiques resulta força indefinit i en essència difereix poc dels antics plans comarcals de muntanya, ja que continua apostant per la planificació (ara a 6 anys enlloc de 4) de les inversions de la Generalitat i s'elabora quasi exclusivament des de les seves oficines, sense considerar les propostes sorgides des del territori. Tampoc es preveu quins mecanismes i fons financers específics faran

possible la seva execució. Demanem doncs que cadascun dels plans estratègics s'iniciï en base a un projecte presentat pels actors locals interessats, que s'estableixin uns criteris objectius per a la seva aprovació, que es faciliti la cooperació pública-privada, que s'obri a la participació d'altres administracions (Estat, Diputacions...), que es concreti el pla de finançament i finalment, que se'n faci un seguiment acurat i una avaluació de resultats i impacte territorial.

D'altra banda voldríem afegir alguns comentaris sobre qüestions que considerem estratègiques pel futur de la muntanya i que no estan suficientment considerades en aquest avantprojecte:

- És important comptar amb una regulació urbanística supramunicipal i instruments propis per fer front als envits del desenvolupament urbà i la complexitat dels usos del sol.
- És necessari abordar la transició energètica i les oportunitats de resignificació de la producció hidroelèctrica en favor de la població local que ofereix la imminent caducitat de concessions.
- Cal valorar la condició fronterera intrínseca al Pirineu ja que ofereix nombroses oportunitats de col·laboració profitosa en àmbits diversos: prestació de serveis públics, protecció del medi natural, iniciatives de caràcter econòmic, etcètera.
- Cal fomentar el reconeixement de la cultura específica pirinenca i la seva promoció, tant en els aspectes més tradicionals i patrimonials com en les expressions de contemporaneïtat.
- És rellevant comptar amb equipaments educatius de tots els nivells –incloent l'universitari– especialment en àmbits vinculats a la muntanya, per tal d'afavorir l'arrelament i el sorgiment d'iniciatives econòmiques locals.
- Cal assumir la importància que té la conservació del medi en la consolidació d'una base econòmica sostenible i amb capacitat d'afrontar els canvis derivats del canvi climàtic.

També demanem que a banda dels instruments de planificació es considerin altres aspectes com podrien esser:

- Incorporar a les lleis sectorials competència de la Generalitat, clàusules específiques per als territoris de muntanya adreçades a la compensació dels seus particulars hàndicaps.
- Estudiar la possibilitat d'exempcions fiscals per a algunes activitats essencials per a la muntanya.

Finalment demanem que es consideri la compatibilitat dels plans proposats en l'avantprojecte amb la normativa i característiques dels diferents programes dels fons comunitaris europeus. Això permetria una major coherència amb les polítiques acordades per la Unió Europea i també més possibilitats d'accedir als fons financers associats a aquests programes.

La Seu d'Urgell, 5 de novembre de 2024